

<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-19>
УДК 81'25:330:81'42

А. Л. Фрумкіна

доктор педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри германських та східних мов і перекладу Міжнародного університету; e - mail: frumkina@onua.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2635-685X>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?user=sij5GQcAAAAJ&hl=uk>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Aryna-Frumkina?ev=hdr_xprf

КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ

Статтю присвячено дослідженню когнітивно-прагматичних особливостей перекладу англомовних економічних текстів українською мовою в сучасному професійному дискурсі. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі економічної комунікації в глобалізованому інформаційному просторі та необхідністю забезпечення адекватного перекладу економічних текстів різних жанрів.

Метою статті є аналіз лексико-граматичних і лінгвостилістичних особливостей англомовних економічних текстів та обґрунтування перекладацьких стратегій, спрямованих на досягнення функціональної еквівалентності та комунікативної ефективності в українському перекладі. Теоретичну основу дослідження становлять положення сучасного перекладознавства, когнітивної лінгвістики та дискурсології, зокрема концепції функціонального підходу до перекладу, когнітивно-прагматичного аналізу та теорії дискурсу. У статті поєднано теоретичний аналіз із практичним дослідженням перекладацьких рішень на матеріалі автентичних англомовних економічних текстів.

Практичну частину дослідження становить аналіз перекладу термінологічних одиниць, стійких терміносполук, ідіоматичних дієслівних конструкцій, метафоричних моделей і граматичних структур, характерних для англомовного економічного дискурсу. Особливу увагу приділено проблемі полісемії економічних термінів, концептуальним розбіжностям у відтворенні економічних понять, а також перекладу метафор. Результати дослідження засвідчують, що адекватний переклад англомовних економічних текстів можливий лише за умови комплексного функціонального підходу, який поєднує контекстуальну інтерпретацію термінів, застосування лексико-семантичних і синтаксичних трансформацій, а також урахування жанрових і прагматичних параметрів тексту. Практична значущість статті полягає в можливості використання отриманих результатів у підготовці фахівців зі спеціалізованого перекладу та в подальших дослідженнях економічного дискурсу в перекладознавчому аспекті.

Ключові слова: економічний дискурс, когнітивно-прагматичний підхід, майбутні перекладачі, метафора, переклад, перекладацькі стратегії, термінологія.

Як цитувати: Фрумкіна, А. (2026). Когнітивно-прагматичні особливості перекладу англомовних економічних текстів. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, 103, 159–166.
<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-19>

In cites: Frumkina, A. (2026). Cognitive-pragmatic features of translating English-language economic texts. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching*, 103, 159–166.
<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-19> (in Ukrainian)

1. ВСТУП

У сучасному перекладознавстві економічний дискурс розглядається як складне багатовимірне комунікативне явище, що поєднує термінологічну точність, жанрову регламентованість і прагматичну спрямованість висловлення. Дискурс не обмежується суто мовною формою, а функціонує як когнітивно й соціально зумовлений процес, у якому мовні одиниці відображають специфіку професійної діяльності та інституційного контексту. У межах економічного дискурсу це виявляється в особливих моделях номінації економічних понять, використанні спеціалізованої термінології, аббревіатур, метафор і стійких фразеологічних конструкцій, що створюють додаткові труднощі для перекладу.

Проблема перекладу економічних текстів з англійської мови українською полягає насамперед у лексико-семантичній і стилістичній асиметрії мов, зумовленій відмінностями у способах концептуалізації економічних процесів і категорій. Переклад спеціальних текстів не може ґрунтуватися виключно на формальній еквівалентності, оскільки терміни та напівтермінологічні одиниці функціонують у межах певної фахової картини світу, що не завжди збігається в різних мовах. Унаслідок цього буквально відтворення англійських економічних одиниць часто призводить до семантичних зсувів, стилістичної неприродності або втрати прагматичного смислу тексту.

Проблеми перекладу спеціалізованих текстів, зокрема економічного дискурсу, посідають вагоме місце в сучасному перекладознавстві й дискурсології. Теоретичні засади аналізу дискурсу як багаторівневого комунікативного утворення були закладені в працях З. Гарріса, який увів сам термін *discourse analysis* і розглядав текст як послідовність мовних одиниць, організованих у межах певної сфери вживання [9]. Подальший розвиток дискурсного підходу пов'язаний з іменем Т. ван Дейка, який обґрунтував когнітивно-прагматичну природу дискурсу та наголосив на взаємозв'язку мовних структур, соціального контексту та ментальних моделей учасників комунікації [20]. Ці положення є методологічно значущими для аналізу економічного дискурсу як інституційної форми професійного спілкування.

У межах теорії перекладу спеціальних текстів важливе місце займають праці О. Каде, який одним із перших системно розглянув закономірності перекладу фахових текстів, підкреслюючи залежність перекладацьких рішень від комунікативної ситуації та функції тексту [12]. Функціонально-текстовий підхід до перекладу було розвинено у працях А. Нойберта та Г. Шрива, які трактували переклад як процес створення нового тексту з урахуванням жанрових, стилістичних і прагматичних параметрів цільової мови [15]. У цьому контексті економічні тексти розглядаються не лише як носії

термінологічної інформації, а як цілісні комунікативні одиниці.

Сучасні дослідження інституційних і професійних дискурсів розвивають ці ідеї в контексті глобалізованої комунікації. Зокрема, у працях П. Чілтона та Н. Феркло увагу зосереджено на взаємодії дискурсу, влади та ідеології в економічних і політико-економічних текстах, що дозволяє розглядати економічний дискурс як інструмент формування оцінок і рішень у суспільстві [6]. Цей підхід є важливим для перекладознавчого аналізу, оскільки переклад економічних текстів передбачає відтворення не лише інформаційного, а й оцінного та переконувального компонентів.

У межах теорії перекладу спеціальних текстів важливе місце займають функціональні підходи, які отримали подальший розвиток у XXI столітті. Теорія *Skopos*, розроблена К. Райс і Г. Фермеєром, залишається концептуально значущою для аналізу перекладу фахових текстів, адже визначає переклад як цілеспрямовану комунікативну діяльність [18]. Ці ідеї були поглиблені в працях К. Норд, яка у своїх пізніших дослідженнях XXI століття розглядає переклад спеціалізованих текстів як процес міжкультурного медіаторства з урахуванням адресата, жанру та професійного контексту [17].

Питання перекладацької еквівалентності та якості перекладу спеціальних текстів у сучасному перекладознавстві розглядаються також у працях Юліани Гаузе, яка запропонувала модель оцінювання якості перекладу на основі зіставлення функціонально-стилістичних параметрів оригіналу й перекладу [10]. Для економічного перекладу ця модель є особливо релевантною, оскільки дозволяє аналізувати відповідність перекладу жанровим і реєстровим нормам професійної комунікації. Сучасні дослідження С. Бейкер також акцентують увагу на ролі контексту, дискурсивних стратегій і наративних структур у перекладі спеціалізованих текстів, що розширює традиційне розуміння еквівалентності [5].

Особливою актуальністю проблема набуває з огляду на активне використання в економічних текстах метафоричних моделей і професійних ідіом. В економічному дискурсі вони виконують не лише стилістичну, а й когнітивну функцію, оскільки дають змогу осмислювати складні абстрактні процеси через більш конкретні, наочно зрозумілі образи. Саме тому в економічних текстах широко представлені моделі на зразок «економіка як живий організм», «ринок як простір руху», «бізнес як боротьба», «фінансова стабільність як здоров'я». Такі моделі виявляються у висловах типу *economic recovery, financial health, market turbulence, growth slows down*. Для перекладу метафоричних моделей принципово важливим є збереження не лише предметно-логічного змісту, а й того способу образної концептуалізації, який забезпечує зрозумілість, впливовість і функціональну адекватність тексту.

Крім того, англомовні економічні тексти характеризуються високим ступенем синтаксичної стандартизації, широким уживанням пасивних конструкцій, безособових форм і модальних дієслів, що, за спостереженнями А. Нойберта та Г. Шрива, відображає прагнення до об'єктивності й нейтральності викладу в спеціалізованій комунікації [15]. Переклад таких структур українською мовою потребує граматичних трансформацій, спрямованих на збереження логічної чіткості та відповідність нормам цільової мови.

Попри наявність значної кількості праць, присвячених перекладу спеціалізованих текстів, дискурсивним особливостям економічної комунікації та функціональним засадам перекладацької еквівалентності, низка аспектів проблеми й досі залишається недостатньо опрацьованою. Окремого наукового осмислення потребує проблема співвідношення термінологічної точності та прагматичної адекватності у перекладі текстів різних жанрів економічного дискурсу. Саме ці аспекти зумовлюють доцільність нашого дослідження когнітивно-прагматичних особливостей перекладу англомовних економічних текстів українською мовою.

Об'єктом дослідження є англомовні економічні тексти як різновид спеціалізованого професійного дискурсу та їх українські переклади.

Предмет дослідження становлять лексико-граматичні та лінгвостилістичні особливості перекладу англомовних економічних текстів українською мовою, а також перекладацькі стратегії, що забезпечують функціональну еквівалентність і комунікативну адекватність цільового тексту.

Матеріалом дослідження слугували автентичні англомовні економічні тексти та їх українськомовні відповідники, зокрема фрагменти річних звітів і аналітичних матеріалів міжнародних економічних інституцій та компаній, використані в практичному аналізі (*Allianz Group [4], Nestlé Group [14], Unilever PLC [19], IMF [11], World Bank Group [21]*), а також матеріали інформаційно-аналітичних економічних публікацій, зокрема *Reuters*, на основі яких проаналізовано переклад термінологічних одиниць.

Метою статті є аналіз лексико-граматичних і лінгвостилістичних особливостей англомовних економічних текстів та обґрунтування перекладацьких стратегій, спрямованих на досягнення функціональної еквівалентності та комунікативної ефективності в українському перекладі з урахуванням когнітивно-прагматичних параметрів економічного дискурсу.

Для реалізації поставленої мети в статті визначено такі завдання: проаналізувати лексико-стилістичні та граматичні особливості англомовних економічних текстів; з'ясувати специфіку відтворення термінології і метафоричних моделей в українському перекладі; обґрунтувати перекла-

дацькі стратегії з урахуванням жанрово-прагматичних параметрів економічного дискурсу.

Хід вирішення поставлених завдань реалізовано шляхом поєднання теоретичного й практичного аналізу. Спершу здійснено огляд сучасних підходів у перекладознавстві, когнітивній лінгвістиці та дискурсології, що дало змогу окреслити методологічні засади дослідження й визначити економічний дискурс як когнітивно та соціально зумовлену форму професійної комунікації. Далі проведено аналіз автентичних англомовних економічних текстів з метою виявлення типових лексико-термінологічних і концептуальних труднощів перекладу. Окрему увагу зосереджено на відтворенні стійких терміносполук, фразових конструкцій і метафоричних моделей, а також на трансформації граматичних структур, зокрема пасивних і безособових форм. Узагальнення отриманих результатів дозволило обґрунтувати доцільність комплексного когнітивно-прагматичного підходу до перекладу англомовних економічних текстів як умови забезпечення їхньої функціональної адекватності та комунікативної ефективності.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Економічний дискурс як інституційна форма професійної комунікації характеризується поєднанням високого ступеня термінологічної точності, стандартизованості викладу та прагматичної спрямованості. Залежно від жанру економічні тексти можуть виконувати інформативну, регулятивну, аналітичну або переконувальну функцію, що безпосередньо впливає на добір мовних засобів і перекладацьких стратегій. У перекладі з англійської мови українською ці особливості зумовлюють необхідність урахування не лише семантики окремих одиниць, а й функціонально-стилістичних параметрів усього тексту.

На лексичному рівні англомовні економічні тексти вирізняються високою концентрацією термінів і напівтермінологічних одиниць, значна частина яких має міжгалузевий характер або функціонує в умовах полісемії. Практичний аналіз перекладу засвідчує, що формально близькі відповідники не завжди забезпечують адекватне відтворення змісту. Приміром, у фінансовому дискурсі термін *liabilities* використовується для позначення сукупних фінансових зобов'язань компанії. Наприклад, у матеріалах, що супроводжують річну звітність *China Evergrande Group [4]*, зазначається: *Evergrande is the world's most indebted property developer with more than \$300 billion of total liabilities*, що адекватно перекладається як *Evergrande є найбільш заборгованим девелопером нерухомості у світі з сукупними зобов'язаннями понад 300 млрд доларів США (Reuters, 2024)*. Прагматичний аспект такого перекладу полягає в тому, що термін *liabilities* відтворюється відповідно до його функціонування у фінансовому дискурсі, де

він позначає саме сукупні фінансові зобов'язання компанії, а не загальне поняття відповідальності. Вибір відповідника *сукупні зобов'язання* забезпечує термінологічну однозначність, жанрову відповідність і правильне сприйняття інформації фаховим адресатом, для якого принципово важливою є точність репрезентації економічних показників.

Окрему групу становлять терміни, у яких спостерігається розходження у способах концептуалізації економічних понять. У низці випадків в англійському економічному дискурсі термін *insurance* та пов'язані з ним конструкції концептуалізують не сам процес страхування, а результативний стан фінансового захисту. Приміром, у річному звіті *Allianz Group* [4] зазначається: *Our insurance coverage protects customers against financial losses arising from unexpected events*, що в українському перекладі адекватно передається як *Наше страхове покриття забезпечує захист клієнтів від фінансових втрат*.

Використання лексеми *страхування* у цьому контексті не відтворювало б результативного аспекту поняття та знижувало б прагматичну точність перекладу. У наведеному контексті лексема *insurance* функціонує не в процесуальному значенні, тобто не як назва дії чи сфери діяльності, пов'язаної зі страхуванням, а в значенні результативно оформленого механізму захисту, уже наданого клієнтові у вигляді певного страхового продукту або покриття. Саме тому в словосполученні *insurance coverage* актуалізується не процес укладання страхового договору чи здійснення страхування як виду економічної діяльності, а стан забезпеченості особи фінансовим захистом у разі настання певних ризиків. Українська лексема *страхування* у своєму ядерному значенні переважно позначає процес, систему заходів або відповідну сферу послуг, тоді як у цьому випадку йдеться про конкретний інструмент захисту та його функціональний результат. Через це переклад *страхування захищає клієнтів від фінансових втрат* звучав би семантично узагальнено, менш точно й частково зміщував би акцент із результату на процес.

Практика перекладу також демонструє складність відтворення *стійких терміносполук і дієслівних конструкцій*, семантика яких не виводиться безпосередньо зі значень окремих компонентів. Це передусім стосується фразових дієслів та усталених бухгалтерських формулювань, що функціонують у межах фінансово-звітного дискурсу як термінологічно закріплені одиниці. Приміром, у річному звіті компанії *Unilever* [4] у примітках до фінансової звітності використовується конструкція *Bad debts are written off when there is no reasonable expectation of recovery*, де фразове дієслово *to write off* має чітко фіксоване значення бухгалтерського списання безнадійної заборгованості. Адекватним перекладацьким рішенням у цьому випадку є варіант *Безнадійні борги списуються у разі відсут-*

ності обґрунтованих очікувань їх погашення, тоді як буквально тлумачення дієслова *write* як *записувати* або використання конструкцій на кшталт *відмовлятися від боргів* суперечило б нормам української фінансової термінології та призводило б до семантичного викривлення змісту. Прагматичний аспект перекладу тут полягає в тому, що конструкція *write off bad debts* відтворюється як нормативно закріплена бухгалтерська дія, зрозуміла фаховому адресатові в українському фінансовому дискурсі. Переклад *безнадійні борги списуються* забезпечує термінологічну точність, жанрову відповідність і виключає побутове або нефахове тлумачення змісту.

Аналогічні перекладацькі труднощі виникають у разі відтворення *ідіоматичних економічних конструкцій*, що використовуються в аналітичних і стратегічних розділах річних звітів. У *Annual Report 2023* компанії *Nestlé Group* [14] зазначається: *The Group continues to plough back profits into the business to support long-term growth*. У цьому контексті фразове дієслово *to plough back* є ідіоматичною одиницею економічного дискурсу, яка концептуалізує процес повторного вкладення отриманого прибутку в розвиток компанії. В українському перекладі адекватним є варіант *Група компаній продовжує реінвестувати прибуток у розвиток бізнесу з метою забезпечення довгострокового зростання*, що є результатом лексико-семантичної трансформації та узагальнення. Прагматичний аспект перекладу тут полягає в тому, що конструкція *to plough back profits* відтворюється як фахово маркована дія, пов'язана зі стратегією реінвестування прибутку в розвиток компанії. Вибір відповідника *реінвестувати прибуток* забезпечує термінологічну точність, жанрову відповідність і правильне сприйняття висловлення в українському економічному дискурсі. Тоді як буквальні відповідники на зразок *повертати* або *вкласти назад* не відтворюють фахового значення конструкції та не відповідають нормам українського економічного мовлення.

Важливе місце в економічному дискурсі посідають *метафоричні моделі*, які виконують не лише стилістичну, а й когнітивно-прагматичну функцію, забезпечуючи концептуалізацію складних економічних процесів через образи, зрозумілі широкому колу адресатів. У практичному матеріалі економічних звітів регулярно використовуються метафори на кшталт *the economy is recovering, financial health, economic growth slows down*, що відображають динамічний стан економічних систем.

Приміром, у *World Bank Annual Report [21] 2022* у макроекономічному огляді зазначається: *The global economy is showing signs of recovery after a period of unprecedented disruption*. У перекладі доцільним є варіант *Світова економіка демонструє ознаки відновлення після періоду безпрецедентних потрясінь*, який зберігає метафоричну модель «економіка як живий організм» і водночас відпо-

відає нормам українського економічного мовлення. Застосування такого перекладацького рішення забезпечує когнітивну прозорість і прагматичну адекватність тексту, яка полягає в тому, що означене перекладацьке рішення забезпечує відтворення не лише предметно-логічного змісту висловлення, а й його комунікативної функції в межах макроекономічного дискурсу. Конструкція *Світова економіка демонструє ознаки відновлення* зберігає властиву оригіналові аналітичну стриманість, інтерпретаційну прозорість і орієнтацію на фахового адресата, для якого важливою є не лише фіксація позитивної динаміки, а й форма її подання як обережно верифікованій тенденції. Водночас у науково-аналітичних жанрах можливе часткове нейтралізування образності, якщо пріоритетом є точність і термінологічна однозначність, а не експресивність.

Окрім лексико-стилістичних особливостей, англомовні економічні тексти характеризуються **специфічними граматичними моделями**, зокрема активним використанням пасивних конструкцій і безособових форм, що слугують засобом деперсоналізації та об'єктивізації викладу. Наприклад, у *IMF World Economic Outlook 2023 [11]* вживається конструкція: *It is expected that inflation will gradually decline over the medium term.* В українському перекладі це речення адекватно передається як *Очікується, що рівень інфляції поступово знижуватиметься в середньостроковій перспективі.* Така синтаксична трансформація дозволяє зберегти прогностичну модальність висловлення й водночас адаптувати граматичну структуру до норм української мови, уникаючи надмірного формального калькування. Прагматичний аспект перекладу в цьому прикладі полягає в тому, що безособова конструкція *It is expected that...* відтворюється через нормативну для українського економічного дискурсу форму *Очікується, що...*, яка зберігає об'єктивований характер викладу, прогностичну модальність і жанрову відповідність тексту.

Практичний аналіз перекладів економічних текстів свідчить, що адекватне відтворення їхніх лексико-стилістичних особливостей можливе лише за умови комплексного підходу, який поєднує термінологічну точність, урахування жанрових параметрів і прагматичної настанови тексту. Під прагматичною настановою тексту розуміємо його цільову комунікативну орієнтацію, що визначається інтенцією автора, характером адресата, жанровими умовами функціонування та очікуваним впливом на реципієнта. У межах економічного дискурсу прагматична настанова зумовлює добір мовних засобів, ступінь термінологічної точності, міру експліцитності викладу, характер оцінності та способи репрезентації економічних процесів. Відтак у перекладі вона має бути відтворена не меншою мірою, ніж предметно-логічний зміст, оскільки саме вона забезпечує функціональну відповідність тексту перекладу його

жанровому призначенню. Застосування лексико-семантичних і стилістичних трансформацій у перекладі економічних текстів є не відхиленням від норми, а необхідною умовою досягнення функціональної еквівалентності та комунікативної ефективності.

Здійснений аналіз лексичних, стилістичних і граматичних особливостей перекладу англомовних економічних текстів дозволяє виокремити типові перекладацькі рішення, зумовлені жанровою специфікою економічного дискурсу та прагматичною настановою тексту. Узагальнені результати аналізу подано в табл. 1.

Табл. 1

Узагальнення перекладацьких рішень у перекладі економічних текстів

Table 1

An overview of translation decisions in the translation of economic texts

Рівень аналізу	Перекладацьке рішення	Коротка характеристика
Термінологічний	Контекстуальна диференціація	Вибір відповідника залежно від жанру та сфери економічного дискурсу
Концептуальний	Концептуальна адаптація	Урахування відмінностей у концептуалізації економічних понять
Фразеологічний	Лексико-семантична трансформація	Відмова від буквального перекладу на користь фахових відповідників
Дієслівні конструкції	Узагальнення / термінологізація	Передача ідіоматичних одиниць через нормативні економічні терміни
Метафоричний	Функціональна еквівалентність	Збереження або нейтралізація образності залежно від жанру
Граматичний	Синтаксична трансформація	Адаптація пасивних і безособових конструкцій до норм української мови
Узагальнюючий	Комплексний підхід	Поєднання термінологічної точності, жанрової відповідності та прагматики

3. ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що переклад англомовних економічних текстів на українську мову є складним багаторівневим процесом, зумовленим специфікою економічного дискурсу як інституційної форми професійної комунікації. Високий ступінь термінологічної насиченості, полісемія ключових економічних понять, наявність стійких терміносполук, ідіоматичних дієслівних конструкцій, а також метафоричних моделей і граматичних особливостей англомовних текстів потребують від перекладача функціонально вмотивованого підходу до відтворення змісту оригіналу.

Практичний аналіз матеріалу засвідчив, що досягнення адекватності перекладу можливе лише за умови поєднання контекстуальної інтерпретації термінів, лексико-семантичних і синтаксичних трансформацій, а також урахування жанрових характеристик економічного тексту та його прагматичних параметрів, а саме інформативно-аналітичної спрямованості, орієнтації на фахового адресата, необхідності точної репрезентації економічних процесів, збереження інституційно нейтрального тону викладу й відтворення оцінно-прогностичних смислів, характерних для економічного дискурсу. Установлено, що буквальный переклад у більшості випадків призводить до семантичних викривлень і порушення норм українського економічного мовлення, тоді як застосування комплексного функ-

ціонального підходу забезпечує термінологічну точність, стилістичну виваженість і комунікативну ефективність перекладу.

Перспективи подальших досліджень убачаються у поглибленому аналізі когнітивних механізмів концептуалізації економічних понять у різних мовах, зіставному вивченні метафоричних моделей економічного дискурсу та розширенні емпіричної бази за рахунок корпусних досліджень сучасних економічних текстів. Окремий науковий інтерес становить розроблення методичних рекомендацій щодо перекладу економічної термінології й фразеології в межах підготовки фахівців зі спеціалізованого перекладу, а також дослідження впливу жанрової варіативності економічного дискурсу на вибір перекладацьких стратегій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Карабан, В. І. (2004). *Переклад англійської наукової і технічної літератури*. Вінниця: Нова книга.
2. Ольховська, А. & Андрущенко, Ю. (2024). Експериментальне дослідження впливу машинного перекладу на якість перекладу. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, 99, 76–80. <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2024-99-09>
3. Фрумкіна, А. (2025). Роль динамічного стереотипу у формуванні комунікативної компетентності при вивченні іноземної мови. *Педагогічний дискурс*, 37, 110–115. <https://doi.org/10.31475/ped.dys.2025.37.15>
4. Allianz Group (2024). *Annual report 2023*. Munich: Allianz SE. URL: <https://www.allianz.com/en/investors/results-reports/annual-report.html>
5. Baker, M. (2018). *Translation and conflict: A narrative account* (2nd ed.). London: Routledge.
6. Chilton, P. (2004). *Analysing political discourse: Theory and practice*. New York: Routledge.
7. Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. New York: Routledge.
8. Frumkina, A. (2023). Theoretical and empirical models of organizational learning processes in knowledge management. *Economics. Ecology. Socium*, 7(3), 49–64. <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2023.7.3-5>
9. Harris, Z. S. (1952). Discourse analysis. *Language*, 28(1), 1–30.
10. House, J. (2015). *Translation quality assessment: Past and present*. New York: Routledge.
11. International Monetary Fund (2023). *World economic outlook 2023*. Washington, DC: IMF. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>
12. Kade, O. (1968). *Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie.
13. Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
14. Nestlé Group (2024). *Annual report 2023*. Vevey: Nestlé S.A. URL: <https://www.nestle.com/investors/annual-report>
15. Neubert, A., & Shreve, G. M. (1992). *Translation as text*. Kent, OH: Kent State University Press.
16. Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translating*. Leiden: E. J. Brill.
17. Nord, C. (1997). *Text analysis in translation: Theory, methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. Atlanta: Rodopi.
18. Reiss, K. & Vermeer, H. J. (1984). *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
19. Unilever PLC (2023). *Annual report and accounts 2022*. London: Unilever PLC. URL: <https://www.unilever.com/investors/annual-report-and-accounts/>
20. van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and context: A sociocognitive approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
21. World Bank Group (2022). *Annual report 2022*. Washington, DC: World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/about/annual-report>

Стаття надійшла до редакції 06.03.2026

Стаття рекомендована до друку 13.04.2026

Стаття опублікована 29.05.2026

Aryna Frumkina – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Germanic and Oriental Languages and Translation, International University; email: frumkina@onua.edu.ua; ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-2635-685X>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?user=sij5GQcAAAAJ&hl=uk>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Aryna-Frumkina?ev=hdr_xprf

COGNITIVE-PRAGMATIC FEATURES OF TRANSLATING ENGLISH-LANGUAGE ECONOMIC TEXTS

The article focuses on the study of cognitive-pragmatic features of translating English-language economic texts into Ukrainian within the framework of contemporary professional discourse. The relevance of the research is determined by the growing role of economic communication in the globalized information space and the need to ensure adequate translation of economic texts belonging to various genres.

The aim of the article is to analyze the lexical-stylistic, metaphorical, and grammatical features of English-language economic texts and to substantiate translation strategies aimed at achieving functional equivalence and communicative effectiveness in Ukrainian translation. The theoretical framework of the study is based on the principles of modern translation studies, cognitive linguistics, and discourse studies, in particular the concepts of the functional approach to translation, cognitive-pragmatic analysis, and discourse theory. The article combines theoretical analysis with a practical examination of translation solutions based on authentic English-language economic texts.

The practical part of the study involves an analysis of the translation of terminological units, set terminological collocations, idiomatic verb constructions, metaphorical models, and grammatical structures characteristic of English-language economic discourse. Special attention is paid to the problem of polysemy of economic terms, conceptual differences in the representation of economic notions, as well as to the translation of metaphors performing cognitive and pragmatic functions. The results of the study demonstrate that adequate translation of English-language economic texts is possible only through a comprehensive functional approach that integrates contextual interpretation of terms, the application of lexical-semantic and syntactic transformations, and consideration of genre-specific and pragmatic parameters of the text. The practical value of the article lies in the possibility of applying the obtained results in the training of specialists in specialized translation and in further research on economic discourse within the framework of translation studies.

Key words: *cognitive-pragmatic approach, economic discourse, future translators, metaphor, terminology, translation, translation strategies.*

REFERENCES

1. Karaban, V. I. (2004). *Pereklad anhliskoi naukovoï i tekhnichnoi literatury [Translation of English scientific and technical literature]*. Vinnytsia: Nova knyha.
2. Olkhovska, A. & Andrushchenko, Yu. (2024). Eksperymentalne doslidzhennia vplyvu mashynnoho perekladu na yakist perekladu [Experimental study of the impact of machine translation on translation quality]. *Visnyk KhNU imeni V. N. Karazina. Seriya: Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov*, 99, 76–80. <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2024-99-09>
3. Frumkina, A. (2025). Rol dynamichnoho stereotypu u formuvanni komunikatyvnoi kompetentnosti pry vyvchenni inozemnoi movy [The role of dynamic stereotype in the formation of communicative competence in foreign language learning]. *Pedahohichnyi dyskurs*, 37, 110–115. <https://doi.org/10.31475/ped.dys.2025.37.15>
4. Allianz Group. (2024). *Annual report 2023*. Munich: Allianz SE. Retrieved from <https://www.allianz.com/en/investors/results-reports/annual-report.html>
5. Baker, M. (2018). *Translation and conflict: A narrative account (2nd ed.)*. New York: Routledge.
6. Chilton, P. (2004). *Analysing political discourse: Theory and practice*. New York: Routledge.
7. Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. New York: Routledge.
8. Frumkina, A. (2023). Theoretical and empirical models of organizational learning processes in knowledge management. *Economics. Ecology. Socium*, 7(3), 49–64. <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2023.7.3-5>
9. Harris, Z. S. (1952). Discourse analysis. *Language*, 28(1), 1–30.
10. House, J. (2015). *Translation quality assessment: Past and present*. New York: Routledge.
11. International Monetary Fund. (2023). *World economic outlook 2023*. Washington, DC: IMF. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>
12. Kade, O. (1968). *Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie.
13. Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
14. Nestlé Group. (2024). *Annual report 2023*. Vevey: Nestlé S.A. Retrieved from <https://www.nestle.com/investors/annual-report>
15. Neubert, A. & Shreve, G. M. (1992). *Translation as text*. Kent, OH: Kent State University Press.
16. Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translating*. Leiden: E. J. Brill.
17. Nord, C. (1997). *Text analysis in translation: Theory, methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. Atlanta: Rodopi.

18. Reiss, K. & Vermeer, H. J. (1984). *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
19. Unilever PLC. (2023). *Annual report and accounts 2022*. London: Unilever PLC. Retrieved from <https://www.unilever.com/investors/annual-report-and-accounts/>
20. van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and context: A sociocognitive approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
21. World Bank Group. (2022). *Annual report 2022*. Washington, DC: World Bank. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/about/annual-report>

The article was received by the editors 06.03.2026

The article was recommended for printing 13.04.2026

The article was published 29.05.2026